

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Adam Redzik

w sprawie ze skargi A. C.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn.
I ACa 1685/22

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Krakowie
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 13 listopada 2024 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie o sygn. akt I ACa 1685/22 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 1685/22 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie odpisu niniejszego postanowienia;**
- 3. przyznaje skarżącej A. C. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie sumę pieniężną w wysokości 2000 (dwa tysiące) złotych za okres od 21 lutego 2022 r. do 13 listopada 2024 r.;**
- 4. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz A. C. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem opłaty od skargi;**

5. oddała skargę w pozostałym zakresie.

Tomasz Przesławski Oktawian Nawrot Adam Redzik

UZASADNIENIE

Skargą z 27 sierpnia 2024 r. A. C., działając osobiście, wniosła o: (1) stwierdzenie, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w sprawie I ACa 1685/22 nastąpiła przewlekłość postępowania, (2) wydanie Sądowi rozpoznającemu wskazaną sprawę zalecenia rozpoznania merytorycznego apelacji P. C., (3) przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 10 000 zł oraz (4) zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie na rzecz skarżącej kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skarżąca podała, że przedmiotowa sprawa zawisła przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie w dniu 19 października 2022 r. wskutek apelacji pozwanego w odniesieniu do rozstrzygnięcia sądu w zakresie zasądzonych alimentów na rzecz córek stron. Wyrok w pierwszej instancji wydano w dniu 8 lipca 2022 r. Jak wskazała skarżąca Sąd Apelacyjny w Krakowie przez okres 1 roku i 9 miesięcy nie wykonał w sprawie żadnej czynności (w listopadzie 2022 r. został wysłany odpis apelacji). Od tego czasu sprawa czeka na rozpoznanie. Od wyroku Sądu Okręgowego upłynęło już ponad 2 lata i w związku z zachowaniem Sądu Apelacyjnego sprawa nadal nie jest zakończona, a skarżąca jako przedstawicielka ustawowa ma związane ręce i nie może założyć nowej sprawy o alimenty.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, w odpowiedzi na skargę z 30 sierpnia 2024 r., zgłosił swój udział w postępowaniu oraz wniósł o oddalenie skargi, a w przypadku jej uznania o przyjęcie mniejszej kwoty odszkodowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r.,

III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Z analizy akt sprawy wynika, że 21 lutego 2022 r. wpłynął do Sądu Okręgowego w Krakowie pozew skarżącej o rozwód. Postępowanie przed sądem pierwszej instancji zakończyło się wydaniem w dniu 8 lipca 2022 r. wyroku. Od części orzeczenia pozwany 19 sierpnia 2022 r. (data stempla pocztowego) wywiódł apelację, która wraz z aktami sprawy przekazana została do Sądu Apelacyjnego w Krakowie 19 października 2022 r. Sędziogo referenta w sprawie przydzielono 25 października 2022 r. Na zarządzenie asystenta sędziego z 16 listopada 2022 r. odpis apelacji pozwanego doręczono pełnomocnikowi powódki. W dniu 16 grudnia 2022 r. do Sądu Apelacyjnego wpłynęła odpowiedź powódki na apelację pozwanego. Na zarządzenie z 3 stycznia 2023 r. akta sprawy umieszczono w archiwum celem oczekiwania na wyznaczenie posiedzenia niejawnego dla rozpoznania apelacji. W dniu 21 sierpnia 2024 r. wpłynęła do akt sprawy modyfikacja stanowiska powódki w sprawie.

W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie wystąpiła przewlekłość postępowania. Od dnia wpływu apelacji do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania Sąd Apelacyjny w Krakowie, w zasadzie poza doręczeniem odpisu apelacji skarżącej oraz przydzieleniem sędziego referenta nie podejmował żadnych czynności zmierzających do rozpoznania sprawy. Od wpływu apelacji do Sądu drugiej instancji do wniesienia skargi na przewlekłość postępowania minął 1 rok i 9 miesięcy, w którym to czasie

Sąd Apelacyjny w Krakowie nie wyznaczył terminu posiedzenia apelacyjnego. Również na dzień rozpoznawania niniejszej skargi termin ten nie został wyznaczony. W ocenie Sądu Najwyższego w powyższych okolicznościach uzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie sygn. akt I ACa 1685/22 toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie.

Odnosząc się do stanowiska uczestnika postępowania wskazać należy, iż znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120).

Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. W okolicznościach badanej sprawy, Sąd Najwyższy za zasadne uznał zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie I ACa 1685/22 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie odpisu niniejszego postanowienia, mając na uwadze, że apelacja dotyczy rozstrzygnięcia o alimentach, a więc sprawa nie należy do szczególnie skomplikowanych (pkt 2 postanowienia).

Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącej o zasądzenie na jej rzecz kwoty 10 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p., minimalna wysokość sumy pieniężnej jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się w dniu 21 lutego 2022 r. tj. od dnia wpływu do Sądu Okręgowego w Krakowie pozwu o rozwód, to za każde z dwóch zakończonych lat postępowania liczonych do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, na rzecz skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Krakowie należałoby przyznać kwotę 1000 zł, jednakże z uwagi na ustawowe zastrzeżenie minimalnej odpowiedniej sumy pieniężnej w kwocie 2000 zł, tę też kwotę należało przyznać skarżącej.

Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw do przyznania skarżącej pełnej żądanej przez nią kwoty 10 000 zł. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających, zaś skarżąca w zakresie wnioskowanej kwoty nie przytoczyła jakiegokolwiek uzasadnienia

Z tych też względów, skarga podlegała oddaleniu w pozostałym zakresie.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2, 3 i 4 u.s.p.p. orzekł jak w pkt 1-3 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. w punkcie 5.

Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w pkt 4 postanowienia – uiszczonej przez skarżącą opłacie od skargi w kwocie 200 zł – stanowi art. 17 ust. 3 u.s.p.p., zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczonej od niej opłatę.

Tomasz Przesławski Oktawian Nawrot Adam Redzik

[SOP]

[ał]

